

รายงานผลการประเมินองค์การมหาชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) (สวพส.)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง		ข้อมูลพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564		
1. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนางานโครงการหลวง 2. สนับสนุนการวิจัย รวบรวมและเก็บรักษาวัตรกรรมใหม่ เสริมสร้างและรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง 3. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับมูลนิธิโครงการหลวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและการถ่ายทอดข้อมูลและเทคโนโลยีบนพื้นที่เหมาะสมสู่ชุมชน 4. จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างครบวงจร เช่น ด้านการผลิต การตลาด มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การขนส่งสินค้า ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว 5. ร่วมมือและแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงในระดับนานาชาติ 6. ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนา 7. สนับสนุนและดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสินค้า โครงการหลวงและสินค้าในโครงการของสถาบันจากหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการให้มีการจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ 8. จัดแสดงนิทรรศการด้านการเกษตร ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านอื่นๆ ดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและพักผ่อนทางด้านการเกษตรและวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรและการอนุรักษ์พันธุ์พืช อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน		งบประมาณ 487.92 ล้านบาท รายได้* 24.90 ล้านบาท เงินทุนสะสม 314.40 ล้านบาท อัตรากำลัง (กรอบ/บรรจุจริง) 215/204 ค่าใช้จ่ายบุคลากร 103.43 ล้านบาท งบประมาณค่าใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงิน (ประกอบด้วย เงินอุดหนุน+เงินทุนสะสม +รายได้) 512.93 ล้านบาท (ไม่รวมครุภัณฑ์) สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ร้อยละ 20.16 (ตามมติคณะรัฐมนตรี 28 พฤษภาคม 2561) * ที่มาของรายได้จากการดำเนินงาน มาจาก 1) รายได้จากร้านค้าแล 1.44 ล้านบาท 2) รายได้ค่าเช่าพื้นที่ ห้องประชุมและจัดเลี้ยง 0.89 ล้านบาท 3) รายได้จากการจำหน่ายบัตรบำรุงอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 13.22 ล้านบาท 4) รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร 2.50 ล้านบาท 5) รายได้จากการขายสินค้าและบริการ 4.00 ล้านบาท 6) รายได้จากค่าปรับ 0.71 ล้านบาท 7) รายได้อื่น 0.27 ล้านบาท 8) รายได้จากดอกเบี้ย 1.87 ล้านบาท ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2564		
คณะกรรมการองค์การมหาชน				
		วันที่ได้รับแต่งตั้ง	วันที่หมดวาระ	
ประธานกรรมการ	1. นางมิ่งขวัญ วิชัยรั้งสุขศรี	30 ตุลาคม 2561	29 ตุลาคม 2565	
กรรมการโดยตำแหน่ง	2. เลขาธิการมูลนิธิโครงการหลวง	-	-	
	3. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	
	4. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-	
	5.นายชวลิต ชูขจร	ด้าน การเกษตร	30 ตุลาคม 2561	29 ตุลาคม 2565
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	6.นายดนุชา สินธวานนท์	ด้านพัฒนาสังคม	30 ตุลาคม 2561	29 ตุลาคม 2565
	7. นางสาวดาวัลย์ คำภา	ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	30 ตุลาคม 2561	29 ตุลาคม 2565
	8. นายสมชาย พงศ์กัลป์	ด้านการบริหารจัดการ	22 ธันวาคม 2563	29 ตุลาคม 2565
	9. นางสาวสุทธิดีร์ รัดนโชติ	ด้านเศรษฐกิจและการตลาด	1 ตุลาคม 2562	29 ตุลาคม 2565
	10.นายณนทกร กาญจนะจิตรา	ด้านการบริหารงบประมาณ	30 ตุลาคม 2561	29 ตุลาคม 2565
	11. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง นายวิรัตน์ ปราบทุกข์		22 พฤษภาคม 2562	21 พฤษภาคม 2566
วิสัยทัศน์				
ชุมชนบนพื้นที่สูงมีความอยู่ดีมีสุข ด้วยการวิจัยและพัฒนา สืบสาน รักษา ต่อยอดงานโครงการหลวง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				

แบบประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน		ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดประกอบการประเมิน
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร*	คะแนนรวมถ่วงน้ำหนัก	ITA**
ระดับดีมาก	98.75 คะแนน	94.71 คะแนน

ส่วนที่ 3 ตัวชี้วัดผลกระทบ (impact) เพื่อติดตามผลสำเร็จเป็นรายปี (monitoring KPI)			
ตัวชี้วัด monitor	ค่าเป้าหมาย		
	2564	2565	2566
1. จำนวนกลุ่มบ้านเป้าหมายได้รับการยกระดับการพัฒนาแบบองค์รวมเพื่อให้มีความอยู่ดีมีสุข มีความเข้มแข็ง และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม	490 กลุ่มบ้าน	500 กลุ่มบ้าน	562 กลุ่มบ้าน
ผลการดำเนินงาน 522 กลุ่มบ้าน			
2. รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	360 ล้านบาทต่อปี	380 ล้านบาทต่อปี	400 ล้านบาทต่อปี
ผลการดำเนินงาน 402 ล้านบาท			
3. จำนวนองค์ความรู้และนวัตกรรมจากการวิจัย ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่	23 เรื่อง	25 เรื่อง	30 เรื่อง
ผลการดำเนินงาน 23 เรื่อง			
4. จำนวนชุมชนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการ	64 ชุมชน	88 ชุมชน	95 ชุมชน
ผลการดำเนินงาน 64 ชุมชน			
5. ความสามารถทางการหารายได้เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐ	34.04 ล้านบาท	38.38 ล้านบาท	41.09 ล้านบาท
ผลการดำเนินงาน 23.028 ล้านบาท			

หมายเหตุ :

* สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

- ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
- ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
- ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
- ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

** ITA : Integrity and Transparency Assessment หรือ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน ประเมินโดย สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
Performance Perspective							
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (ร้อยละ 40)							
1.1 ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งที่แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงจากยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติ							
1.1.1 การขับเคลื่อนการนำผลงานวิจัยหรือทรัพย์สินทางปัญญาไปส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	5	ร้อยละ 6 ของ เกษตรกร ที่ได้รับ การ ส่งเสริม ตาม แผนงานที่ กำหนด	ร้อยละ 8 ของ เกษตรกร ที่ได้รับ การ ส่งเสริม ตาม แผนงานที่ กำหนด	ร้อยละ 10 ของ เกษตรกร ที่ได้รับ การ ส่งเสริม ตาม แผนงานที่ กำหนด	ร้อยละ 26.83	100	5.00
1.1.2 ร้อยละของจำนวนงานวิจัยและ/หรือทรัพย์สินทางปัญญาที่นำไปใช้ประโยชน์	5	ร้อยละ 15.87	ร้อยละ 16.42	ร้อยละ 16.97	ร้อยละ 18.25	100	5.00
1.1.3 จำนวนกลุ่มบ้านต้นแบบการปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้แผนที่ดินรายแปลงของเกษตรกร	10	10 กลุ่มบ้าน	12 กลุ่มบ้าน	12 กลุ่มบ้าน และมีการ ขยายผล โครงการ	12 กลุ่มบ้าน และมีการ ขยายผล โครงการ ไปยังชุมชน อื่นอีก 20 กลุ่มบ้าน	100	10.00
1.1.4 ร้อยละของผู้ได้รับการเผยแพร่และถ่ายทอดข้อมูลความรู้ผ่านอุทยานหลวงราชพฤกษ์ต่อจำนวนผู้เข้ารับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์	10	ร้อยละ 52.5	ร้อยละ 54.0	ร้อยละ 55.5	ร้อยละ 56.79	100	10.00
1.2 ตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับประเด็นปฏิรูปประเทศของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง/นโยบายสำคัญหรือเร่งด่วนของรัฐบาล							
1.2.1 จำนวนเกษตรกรต้นแบบที่ยกระดับการเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การทำเกษตรแบบสร้างมูลค่า	10	200 ราย	210 ราย	220 ราย + มีการ เผยแพร่ ผลงาน ร้อยละ 10 ของจำนวน เกษตรกร	333 ราย + มีการ เผยแพร่ ผลงาน ร้อยละ 60.96 ของจำนวน เกษตรกร (203 ราย)	100	10.00

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (ร้อยละ 30)							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน/ความคุ้มค่าในการดำเนินงาน							
2.1.1 ความสามารถทางการหารายได้เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐ *	15	21.89 ล้านบาท	22.39 ล้านบาท	22.89 ล้านบาท	23.03 ล้านบาท	100	15.00
2.1.2 รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	10	280 ล้านบาท	300 ล้านบาท	320 ล้านบาท	325.42 ล้านบาท	100	10.00
2.2 ร้อยละค่าใช้จ่ายบุคลากรขององค์การมหาชน	5	-	ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	- ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และ - ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจริง ไม่สูงกว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณ	ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ร้อยละ 30) โดยใช้ร้อยละ 20.16 และค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจริงสูงกว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณ	75	3.75
Potential Perspective							
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน (ร้อยละ 20)							
3.1 ผลการพัฒนาศักยภาพองค์การสู่การเป็นระบบราชการ 4.0							
3.1.1 การพัฒนาองค์การสู่ดิจิทัล 1) การพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data)	10	มีรายชื่อชุดข้อมูล ที่สัมพันธ์กับกระบวนการทำงานตามภารกิจที่เลือก	ชุดข้อมูลมีคำอธิบายข้อมูล (Metadata) ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด (14 รายการ) ทุกชุดข้อมูลในกระบวนการทำงาน	- มีระบบบัญชีข้อมูล - จัดทำข้อมูลเปิดที่ ถูกจัดในหมวดหมู่สาธารณะ อย่างน้อยร้อยละ 50 ของชุดข้อมูลเปิดในบัญชีข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด	- มีระบบบัญชีข้อมูล - จัดทำข้อมูลเปิดที่ ถูกจัดในหมวดหมู่สาธารณะ อย่างน้อยร้อยละ 50 ของชุดข้อมูลเปิดในบัญชีข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด	100	10.00
3.1.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	300 คะแนน	350 คะแนน	400 คะแนน	431.15 คะแนน	100	10.00

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมาย ขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการ ดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (ร้อยละ 10)							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของ การพัฒนาด้านการควบคุมดูแล กิจการของคณะกรรมการ องค์การมหาชน	10	100 คะแนน			100 คะแนน	100	10.00
คะแนนรวม							98.75
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ดีมาก

หมายเหตุ :

* ตัวชี้วัดที่ขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัดตามมติคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) ครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2564

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
ระดับพอใช้ หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดการติดตามผลกระทบเป็นรายปี (monitoring KPI)

ตัวชี้วัด	ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	ปี 2566
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	เป้าหมาย
1. จำนวนกลุ่มบ้านเป้าหมายได้รับการยกระดับการพัฒนาแบบองค์รวมเพื่อให้มีความอยู่ดีมีสุข มีความเข้มแข็ง และสามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม	387 กลุ่มบ้าน	493 กลุ่มบ้าน	490 กลุ่มบ้าน	522 กลุ่มบ้าน	500 กลุ่มบ้าน	562 กลุ่มบ้าน
2. รายได้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	300 ล้านบาท/ปี	383 ล้านบาท/ปี	360 ล้านบาท/ปี	402 ล้านบาท/ปี	380 ล้านบาท/ปี	400 ล้านบาท/ปี
3. จำนวนองค์ความรู้และนวัตกรรมจากการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่	20 เรื่อง	20 เรื่อง	23 เรื่อง	23 เรื่อง	25 เรื่อง	30 เรื่อง
4. จำนวนชุมชนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	44 ชุมชน	44 ชุมชน	64 ชุมชน	64 ชุมชน	88 ชุมชน	95 ชุมชน
5. ความสามารถทางการหารายได้เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐ	45 ล้านบาท	33.04 ล้านบาท	34.04 ล้านบาท	23.03 ล้านบาท	38.38 ล้านบาท	41.09 ล้านบาท

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ภารกิจด้านการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานโครงการหลวง ให้บริการด้านการให้คำปรึกษาและการให้บริการในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูง ตลอดจนรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง

- เกษตรกรได้รับการส่งเสริมทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง โดยนำผลงานวิจัยหรือทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญของ สวพส. ที่ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550-2563 เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เทคโนโลยี ชีวภัณฑ์ ไปใช้ในการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (เกษตรอย่างประณีต เกษตรปลอดภัย เกษตรที่มีมูลค่าสูง) จำนวน 1,665 ราย จากจำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงทั้งหมด 6,205 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 26.83

- สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกว่า 325.42 ล้านบาทจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เช่น ชา กาแฟ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ไม้ดอก ไม้ผล และหัตถกรรม เป็นต้น

- ผลงานวิจัยได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 23 เรื่อง เช่น พันธุ์ข้าวท้องถิ่นที่มีคุณค่าทางโภชนาการ พันธุ์เห็ด THC ต่ำ การปลูกข้าวนาด้วยระบบน้ำน้อย การแปรรูปกาแฟเพื่อเพิ่มคุณภาพและสร้างรายได้ การปลูกมันเทศญี่ปุ่นบนพื้นที่สูง และการปลูกองุ่นภายใต้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี เป็นต้น

- ส่งเสริมอาชีพชุมชนผ่านการปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำแผนที่ดินรายแปลงเพื่อกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งแยกพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกิน และที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความชัดเจน รวมทั้งมีกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 12 กลุ่มบ้าน จากทั้งหมด 616 กลุ่มบ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มบ้านในพื้นที่เป้าหมายตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงระยะ 6 ปี (พ.ศ. 2560-2565) ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาระยะ 8 ปี (พ.ศ.2563-2570) ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ในการดำเนินงาน สวพส. ได้คัดเลือกกลุ่มบ้านเป้าหมายที่จะส่งเสริมอาชีพซึ่งมีการปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 12 กลุ่มบ้าน โดยได้จัดทำแผนที่ดินรายแปลงเพื่อกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งแยกพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกิน และที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความชัดเจน มีการจัดทำฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง รวบรวมข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลกายภาพ ข้อมูลวางแผนการใช้ที่ดิน (กรมพัฒนาที่ดิน) ข้อมูลแผนที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และแผนที่ต่าง ๆ เป็นต้น ทำการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งแยกพื้นที่ป่า พื้นที่ทำกิน และที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความชัดเจน มีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ สวพส. ชุมชนเป้าหมายและหน่วยงาน ในการนำฐานข้อมูลที่ดินรายแปลงไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนต้นแบบการปรับระบบเกษตรให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และได้ดำเนินการตามแผนฯ และจัดทำข้อมูลการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของชุมชนต้นแบบเป้าหมายหลัก 12 กลุ่มบ้านและการขยายผลการพัฒนาไปยังชุมชนอื่นๆ จำนวน 20 กลุ่มบ้าน

- เกษตรกรได้มีการปรับเปลี่ยนหรือยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การทำเกษตรแบบสร้างมูลค่า โดยมีการปรับระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือเกษตรประณีต มีการปลูกพืชตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย (GAP หรืออินทรีย์) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำเกษตร และมีการเผยแพร่ผลงานของเกษตรกรในรูปแบบต่าง ๆ โดยข้อมูลเกษตรกรต้นแบบที่ยกระดับการเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การทำเกษตรแบบสร้างมูลค่าที่ผ่านเกณฑ์ประเมินเบื้องต้น ได้เผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ผ่าน website สวพส. <https://hkm.hrdi.or.th/page/smartfarmersalls> จำนวนทั้งหมด 203 ราย

- จากผลสำเร็จของการดำเนินงานของ สวพส. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สวพส. ได้รับรางวัลเลิศรัฐ (Public Sector Excellence) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม 3 รางวัล ได้แก่ 1) ระดับดีเด่นจากผลงาน “ชุมชนไม่มีค่า ดูแลรักษา สร้างรายได้” โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการป่าแม่ จังหวัดเชียงใหม่ 2) ระดับดีจากผลงาน “มั่นคงด้วยอาหาร ธนาครในป่า รักษาทรัพยากร” โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงวาวี จังหวัดเชียงราย และ 3) ระดับดี จากผลงาน “สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ภายใต้อากาศที่เย็น” โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยก้างปลา จังหวัดเชียงราย สำหรับสาขาการบริการภาครัฐ จำนวน 1 รางวัล ได้แก่ ระดับดี จากผลงาน “ฟื้นฟูป่า พัฒนาพื้นที่สูง”

- ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Department of Economic and Social Affairs – UN DESA) ให้โครงการ “Good Practice of Sustainable Highland Development: People Live in Harmony with Forest” ต้นแบบชุมชนอยู่ร่วมกับป่า โดยโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุ SDGs (SDG Good Practices) เป้าหมายที่ 2 12 13 และ 15 จากโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและผ่านการคัดเลือกทั้งหมด 465 โครงการทั่วโลก

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

- ได้รับคัดเลือกเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2564 ประเภทภาครัฐ หน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่า รางวัลดีเด่น โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ด้วยผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2562 - 2565) และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคลากร เกษตรกร และประชาชนในพื้นที่การดำเนินงานของ สวพส.

ภารกิจด้านการจัดแสดงนิทรรศการด้านการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ และด้านอื่นๆ บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และพักผ่อน รวมทั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรและการอนุรักษ์พันธุ์พืช

- ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้มีผู้เยี่ยมชมอุทยานหลวงราชพฤกษ์รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น 1) การเยี่ยมชมสถานที่โดยการซื้อบัตรเข้าชม และการเยี่ยมชมสถานที่ที่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมค่าเข้าชม 2) กิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์จัดขึ้นหรือร่วมจัดกับหน่วยงานอื่นๆ 3) กิจกรรมที่หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จัดขึ้นในเขตพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และ 4) การใช้สถานที่หรือพื้นที่ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ในการพักผ่อน ทำกิจกรรมครอบครัว กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และออกกำลังกาย จำนวน 799,353 คน โดยมีผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดข้อมูลความรู้จากอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ผ่านสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และป้ายข้อมูลความรู้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์จัดขึ้นตลอดจนผู้เยี่ยมชมนิทรรศการ และผู้ใช้บริการห้องสมุด จำนวน 453,945 คน

- ผลสำเร็จของงานทำให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ได้รับมาตรฐานรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards) ครั้งที่ 13 ประจำปี 2564 (รางวัลกินรีทอง) โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประเภทแหล่งท่องเที่ยวสาขาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 และ รางวัล Museum Thailand Awards 2021 ประเภทพิพิธภัณฑ์ด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม รางวัลดีเด่นด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ โดยสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ประจำปี 2564

- จากการดำเนินงานของ สวพส. สามารถสร้างรายได้จากงานบริการได้ 23.03 ล้านบาท (ยังไม่หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและไม่รวมดอกเบี้ย) ซึ่งเป็นความสามารถทางการหารายได้เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐของสถาบัน

